

การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

นางสาวลำดวน เรือนรื่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 407 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15637

1174406x

A STUDY OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION ORGANIZATION IN
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
SUPHAN BURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss Lumduan Ruanruen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974 - 576 - 407 - 8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

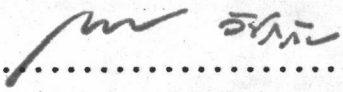
โดย นางสาวลำดวน เรือนรื่น

ภาควิชา บริหารการศึกษา

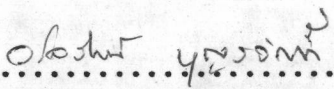
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช

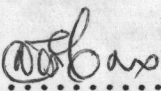
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล)

สำนวน เรือนริน : การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี (A STUDY OF INSTRUCTIONAL
SUPERVISION ORGANIZATION IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF SUPHAN BURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา :
ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช, 235 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในปีการศึกษา 2531 ผู้วิจัยได้ส่งแบบ
สอบถามจำนวน 914 ฉบับ ไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 457 โรงเรียน ได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งสิ้น 817 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 89.5 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
ส่วนใหญ่จัดการเตรียมการนิเทศการสอน โดยจัดการวางแผนการนิเทศการสอนตามแผนของสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี บุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้เทศคือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เครื่องมือการนิเทศ
คือ แบบบันทึกการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี การดำเนินการนิเทศการสอน
เทคนิควิธีการนิเทศที่ใช้โดย เรียงลำดับการจัดจากมากไปหาน้อยคือ การเยี่ยมชั้นเรียน การจัดประชุมชี้แจง
หรืออภิปราย การหาทางให้ครูอ่านวารสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การประชุมเชิงปฏิบัติการ
การวิจัย เชิงปฏิบัติการ ส่วนการนิเทศการสอนโดยการสาธิตการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัด การประเมิน
ผลการจัดส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน ปัญหาในการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่คือ
บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจการนิเทศการสอน ขาดงบประมาณและวัสดุเครื่องมือในการจัด
การนิเทศการสอน ขาดการประเมินผลการนิเทศที่ต่อเนื่องและครูไม่นำข้อมูลกลับไปใช้ในการปรับปรุงการ
สอนของตน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลักษณะ .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

LUMDUAN RUANRUEN : A STUDY OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION
ORGANIZATION IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF SUPHAN BURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION THESES ADVISOR :
NIBONDH THAI PANICH, Ph.D. 235 pp.

The purpose of this research was to study status and problems of instructional supervision organization in primary schools under the Jurisdiction of the Office of Suphan Buri Provincial Primary Education, academic year 2531. The researcher sent 914 copies of questionnaire to the school administrators and heads of academic division in 457 schools under the Jurisdiction of the Office of Suphan Buri Provincial Primary Education, 817 copies, accounted for 89.50 per cent, were completed and returned. The data were analyzed by means of frequency distribution and percentage.

The findings were that all various size of schools, most prepared supervision by organizing supervision in accordance with the Office of Suphan Buri Provincial Primary Education plan. The supervision personnel were school administrators and assistant administrators. The instruments used was the supervision record forms from the Office of Suphan Buri Provincial Primary Education. The techniques implemented in supervision arranged from high to low from high to low frequency were as follows : visiting a classroom, arranging a meeting for explaining or discuss some issues, providing an opportunity for teachers to read academic journals, observing instruction, laboratory training/workshop, and action research. Most schools did not provide supervision by demonstrating instruction. Most of the evaluation was done by the school administrators. The problems most found in organizing supervision were the personnel in the schools lacked of knowledge and understanding about instructional supervision, the budget and materials and equipments for instructional supervision were inadequate, the evaluation of supervision was not continuously practical and the teachers did not make use of the feedback in improving their own instruction.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสุตร .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Nibonoth Thaipanich*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ ให้คำปรึกษา รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มทำการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ทั้ง 8 ท่าน และ อาจารย์ปัญญา แก้วกัญญา ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์อำนวยการ อากรชิ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ อาจารย์ไพเราะ พุ่มมัน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ณรงค์ มอญเจริญ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุทุมพร ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล เอกสาร และคำแนะนำเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอทุกอำเภอ อาจารย์อัศนีย์ พัฒนจรัลย์ อาจารย์วันดา หุตะเมขลิน อาจารย์วินัย มากระจันทร์ อาจารย์มงคล จินตประเสริฐ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย อาจารย์ถวิล วิทยถาวรวงศ์ อาจารย์ทรงศนีย์ ศิริพุทธิ อาจารย์ปิยะวรรณ มั่นเพชร อาจารย์วันเพ็ญ ศรีบุญเพ็ง อาจารย์ลัมัย บุญครอง คุณสาลิ สีเหลือง และเพื่อนร่วมงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทุมพรทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ความดีทั้งหลายอันเกิดจากผลการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่ คุณแม่सान เรือนริน ผู้ซึ่งกรุณาสับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ลำดวน เรือนริน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
สภาพปัจจุบันและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามที่ต้องการคำตอบ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	14
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	17
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	19
เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	21
หลักการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	22
บุคลากรทางการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	24
การวางแผนการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	30
เทคนิควิธีการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	32
การควบคุม ติดตาม การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน..	43
การสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาและการนิเทศ การสอน.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประเมินผลการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน.....	48
การนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการ	
การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	51
การส่งเสริมการนิเทศการสอนของสำนักงานการประถมศึกษา	
จังหวัดสุพรรณบุรี.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	58
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	59
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตรวจสอบแบบ	
สอบถามในการวิจัย.....	62
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการจัดการนิเทศการสอน	
ในโรงเรียนประถมศึกษา.....	76
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการจัดการนิเทศการสอน	
ในโรงเรียนประถมศึกษา.....	137
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	163
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	163
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	163
สรุปผลการวิจัย.....	165

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	165
ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	168
ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	171
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	173
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	186
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	187
บรรณานุกรม.....	188
ภาคผนวก.....	195
ประวัติผู้เขียน.....	235

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	61
2	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหาร).....	63
3	แสดงจำนวนและร้อยละการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาของผู้บริหาร.....	67
4	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (ครูหัวหน้างาน วิชาการ).....	70
5	แสดงจำนวนและร้อยละการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาของครูหัวหน้างาน วิชาการ.....	74
6	แสดงจำนวนและร้อยละของการวางแผนการนิเทศการสอน.....	77
7	แสดงจำนวนและร้อยละของการเตรียมบุคลากรในการนิเทศการสอน.....	81
8	แสดงจำนวนและร้อยละของการเตรียมงบประมาณ.....	86
9	แสดงจำนวนและร้อยละของการเตรียมเครื่องมือการนิเทศการสอน.....	88
10	แสดงจำนวนและร้อยละของการเตรียมการประเมิน.....	92
11	แสดงจำนวนและร้อยละของเทคนิควิธีการนิเทศการสอน.....	97
12	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการประชุมชี้แจงหรือ อภิปราย.....	100
13	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการประชุมปฏิบัติการ ..	104
14	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการสังเกตการสอน ...	108
15	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการสาธิตการสอน.....	112
16	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ .	115
17	แสดงจำนวนและร้อยละของการนิเทศการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียน.....	117
18	แสดงจำนวนและร้อยละของก่ารนิเทศการสอนโดยการส่งเสริมให้ครูอ่าน วารสารทางวิชาการ.....	119
19	แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดการควบคุม ติดตาม กำกับการดำเนิน การนิเทศการสอน.....	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	แสดงจำนวนและร้อยละของการประสานงานส่งเสริม และสนับสนุน การนิเทศการสอน	123
21	แสดงจำนวนและร้อยละของการติดตามประเมินผลการนิเทศการสอน ...	129
22	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการเตรียมการจัดการนิเทศการสอน ..	138
23	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการดำเนินการจัดการนิเทศการสอน ..	148
24	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการติดตามประเมินผลการนิเทศการสอน.	155
25	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาข้อเสนอแนะของผู้บริหารในการจัดการ นิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	159
26	แสดงจำนวนและร้อยละของครูหัวหน้างานวิชาการในการจัดการนิเทศ การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	161